75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
„Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 190. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 12-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1968 No. 190. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 11 жовтня, 1968

В АМЕРИЦІ

ПЕНТАГОН ПОВІДОМИВ, ЩО АМЕРИКАНСЬКІ вояки будуть вишколювані в тому напрямі, щоб могли користуватися совєтської продукції крісами АК-47, якими користуються в більшості комуністичні вояки Північного В'єтнаму, які воюють у Південному В'єтнамі. Крісами цього моделю користуються і в інших комуністичних державах. Шеф штабу армії ЗСА генерал Вілліям С. Вестморленд видав наказ, щоб американські вояки знали, як користуватися цими крісами, бо це підвищить вишкільний стан американських вояків.

ГУБЕРНАТОР НЕЛСОН РОКЕФЕЛЛЕР передбачає, що велика частина тих виборців, які тепер симпатизують із алабамським колишнім губернатором Джорджом Воллесом, під час виборів 5-го листопада голосуватимуть на Ніксона. Нюйоркський губернатор Нельсон Рокефеллер казав, що популярність Воллеса зменшується, виборці бачать, що віддані на нього голоси — пропащі, і тому під час дійсних виборів значна частина теперішніх прихильників Воллеса кинуть свої голоси на Ніксона.

ДЕМОКРАТИ ТА ПРИХИЛЬНИКИ ВОЛЛЕСА погоджуються в тому, що опитування, переводжувані агенцією публічної опінії д-ра Джорджа Геллупа, не передають вірно настроїв американських виборців. Як відомо, ці опитування стверджують, що найбільшою популярністю серед виборців втішається республіканський кандидат Ніксон, менше популярним виходить Гомфрі, а найменше голосів опитуваних дістає кандидат Незалежної Партії Воллес. Голова Крайового Демократичного Комітету Лоренс О'Браєн твердить, що опитування не вірно інформують про настрої виборців.

СТАЛІНОВА ДОНЬКА СВІТЛАНА АЛЛІЛУЄВА купила собі дім в Принстоні, Н. Дж., за який заплатила 59,500. Цей дім був власністю лікаря, який помер в липні цього року. Сталінова донька заявила, що вона плянує перебудувати цей дім, поки до нього спровадиться. Досі вона жила у винайменому домі від пані Секс Коммінс, вдови по видавцеві із фірми Рендом Гавз. Пані Аллілуєва заявила, що вона воліла б менший дім для себе але такого нема. Вона прибула до ЗСА навесні 1967-го року. Спершу мешкала в батьків пані Прісціллі Джансон МекМіллен, яка переклала спогади пані Світлани під заголовком „Двадцять листів до приятеля", за які дістала високі гонорари Сталінова донька.

АДМІНІСТРАЦІЯ ХАРЧІВ І ЛІКІВ спростовує рекляму фармацевтичної фірми Е. І. дю Понт де Німурс енд Ко в тому дусі, що випродукований цією фірмою лік під латинською назвою амантадіне гидрохлоріде не забезпечує проти занедужання на азійську інфлюенцу А2-Гонґ Конґ-68. Деякі спеціялісти твердять навіть, що цей лік також ні забезпечує проти тієї інфлюенци, яка появлялася в цій країні в попередніх роках. Інші лікарі гадають, що цей лік хоронить проти азійської інфлюенци. Адміністрація Ліків твердить, що в цій справі треба дальших випробувань. Цей лік має спричиняти безсоння й нервозність.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЛЕКСЕЙ КОСИГІН ВЕРНУВСЯ до Москви з триденних відвідин у фінського президента Урго Кекконена. Обидва президенти перевели час здебільша на риболовлі, під час якої Косиґін намагався переконати Кекконена, що совєтська окупація Чехо-Словаччини не є виявом такого імперіялізму, який загрожував би маленькій Фінляндії, і так залежній від Московщини, яка пограбувала Фінляндію в останній світовій війні.

ПІВНІЧНО - В'ЄТНАМСЬКІ ГЕНЕРАЛИ СВІДОМО ФАЛЬШУЮТЬ статистику власних і америкаських втрат, щоб тримати Го Чі Міня і його дорадників в переконанні, що Північний В'єтнам і В'єтконґ постійно „виграють". На останній сесії Паризької конференції між ЗСА й Північним В'єтнамом голова американської делеґації Аверелл Гарриман навів день за днем північно - в'єтнамські комунікати від 24 серпня до 19 вересня ц. р., з яких виходило, що, напр., американці втратили в тому часі вбитими і раненими 2.301 вояка, коли насправді були тоді докладно 47 вбитих і 251 ранений.

У СТОЛИЦІ КОНҐА КІНШАЗІ РОЗСТРІЛЯНО колишнього міністра освіти з першого конґолійського уряду Патріса Люмумби, П'єрра Мулеле, який повів в рр. 1961-64 криваве обласне повстання проти центрального уряду. Муделе жив на еміграції у Франції і вернувся недавно до Конґа в переконанні, що він належить до амнестованих. Його арештували, судили, засудили й відкинули відклик на помилування.

У ЦЮРІХУ В ШВАЙЦАРІЇ ЗГИНУЛО в пожежі одного готелю 10 осіб, в тому числі також двоє американських туристів, а два інші американці були поранені. Пожежа постала внаслідку підпалу: злочинцем був 17-річний юнак, який хотів пімститися за звільнення його з праці в тому готелі.

НЕДАЛЕКО МІСТА КВАНҐТРІ В ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗНАЙШЛИ в магазині, збудованому серед густої джунґлії, великий склад зброї: 100 ракет із засягом на 7 миль, 100 ракет на невелику віддаль, що їх вживають комуністичні піхотинці, і 200 мінометів. Наземні бої дещо ущухли, зате американці переводили дальше бомбардування південної частини т. зв. здемілітаризованої смуги, де зосереджуються комуністичні війська.

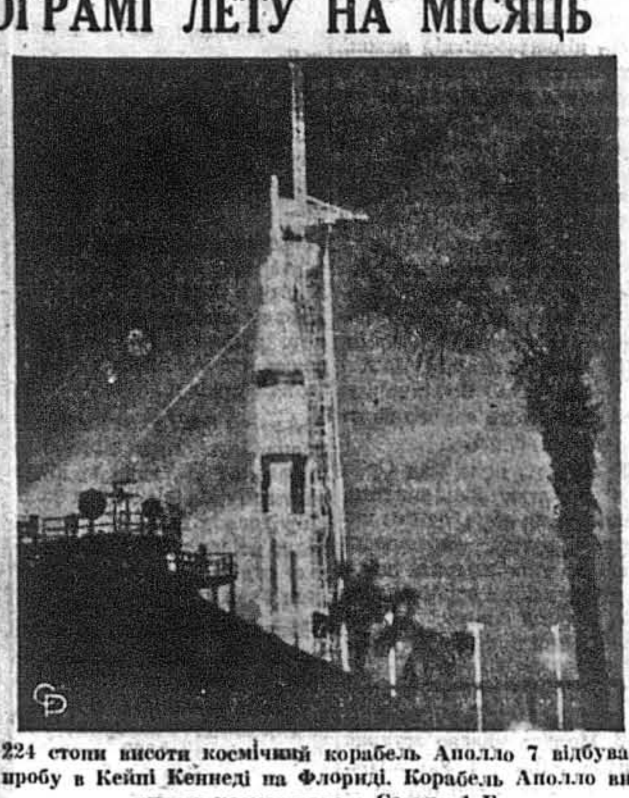
КОНСЕРВАТИВНА ПАРТІЯ В БРИТАНІЇ ВІДБУВАЄ свій конґрес в Блекпулі. Партійні лідери гостро далі критикують соціялістичний уряд Гаролда Вільсона, заявивши, що коли консерватисти прийдуть до влади, то привернуть приватну власність в більшості знаціоналізованих соціялістами галузей народного господарства. Однак Консервативна партія в останньому часі послаблена внутрішньою опозицією правого партійного крила, що її лідер, парляментарний посол Інок Повелл, гостро виступає проти кольорової іміграції в Британії.

ЧЕСЬКИЙ МІНІСТЕР ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ ГЕН. МАРТІН ДЗУР ЗАХВОРІВ і на його місце прийшов, як голова чеської військової делеґації до Москви віце-прем'єр Франтішек Гамуз та шеф штабу армії Карель Русов. Ця делеґація має підписати нову умову щодо перебування совєтського війська на території ЧССР.

В ІЗРАЇЛІ ВБИЛИ знову двох арабів, які перекралися туди задля терористичної і шпигунської роботи. Сталося це тепер в окупованій Ізраїлем колишній частині Сирії. Араби творять тепер терористичні „трійки" в Ізраїлі.

АПОЛЛО-7 МАЄ ЗРОБИТИ 163 КРУЖЛЯННЯ НАВКОЛО ЗЕМЛІ ПРОТЯГОМ ОДИНАДЦЯТИ ДНІВ І МАЄ БУТИ ПЕРШОЮ СТАДІЄЮ В ПРОГРАМІ ЛЕТУ НА МІСЯЦЬ

Кейп Кеннеді, Флорида. — Астронавти Аполло 7 о год. 11-ій перед полуднем 11-го жовтня мали відлетіти в подорож довкола Землі, яка має тривати 11 днів та під час якої астронавти мали б 163 рази облетіти Землю. Ще перед відлетом представник Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації заявляв, що число кружлянь довкола Землі може бути зменшене, коли фахівці ствердять, що не треба аж стільки кружлянь. В програмі Аполло 7 мають летіти астронавти: капітан фльоти Волтер Шірра як командант і майор летунства Донн Ф. Ейзеле та цивіліст Волтер Каннінґгем як співпільоти. Директор летунського космічного центру д-р Верингер фон Бравн заявив, що все готове до цього першого лету в програмі Аполло, згідно з якою американські астронавти мали б до 1970-го року бути на Місяці. Тільки неприхильна погода може спричинити відкладення цього лету на 24 години. Вранці 11-го жовтня радіо повідомляло, що все готове до того, щоб лет почався о год. 11-ій перед полуднем. Лет буде відбуватися на висоті від 142-ох миль до 176-ох миль. В другому дні лету мала б відбутися зустріч астронавтів із горішньою частиною ракети, яка викидала космічний корабель в космічний лет довкола Землі. Ця проба зустрічі важлива для майбутньої зустрічі астронавтів, які вертатимуться із Місяця до свого матірного корабля, який кружлятиме довкола Місяця під час побуту астронавтів на Місяці. Коли лет Аполло 7 вдасться, то в грудні 1968 р. має відбутися лет Аполло 8, згідно з яким астронавти мають облетіти 10 разів Місяць. В березні 1969-го року мав би відбутися пробний лет до Місяця, в якому було б все так готове, як воно буде під час висадки на Місяці, хоч під час цього пробного лету астронавти не пробуватимуть залетіти на поверхню Місяця. Д-р Бравн заявив, що як все буде йти згідно з пляном, то американські астронавти будуть на Місяці восени 1969 року.



224 стопи висоти космічний корабель Аполло 7 відбуває пробу в Кейпі Кеннеді на Флориді. Корабель Аполло викине в космос ракета Сатурн 1 Б.

Джансон не найменує в цьому році нового головного судді ЗСА

Вашинґтон. — Президент Джансон заявив 10-го жовтня, що він тепер не буде предкладати номінації нового головного судді Найвищого Суду ЗСА, коли панують емоціоналізм і партійні та інші упередження. Президент виступив проти Сенату за те, що не ратифікував номінації судді Ейба Фортаса на головного суддю. Він сказав, що тепер, покищо, не може вибрати на становище головного судді такої особи, яка була б краща від Фортаса. Суддя Фортас залишається на пості судді Найвищого Суду, а головний суддя Ерл Воррен сказав, що він займатиме теперішнє становище аж до того часу, коли Президент не затвердить цієї номінації. В політичних колах говорять, що президент Джансон зможе ще найменувати нового суддю в січні 1969-го року, бо він урядуватиме до 20-го січня, і Сенат зможе затвердити цю номінацію після 3-го січня 1969, коли 91-ий Конґрес зійдеться на першу сесію. Дехто гадає, що президент Джансон не буде номінувати нового суддю, і цю справу вирішить нововибраний президент після своєї інавгурації.

Західні держави не хочуть „вершинної" конференції з Совєтами

Вашинґтон. — Колишній губернатор Пенсилвенії Вілліям Скрентон, вернувся з подорожі по столицях Західньої Европи, висланий туди республіканським президентським кандидатом Р. М. Ніксоном, щоб засягнути інформації про сучасну ситуацію в Европі безпосередньо від тамошніх відповідальних керівних державних мужів. Вілліям Скрентон ствердив, що в більшості західньо - европейських столиць існує нехіть до переведення тепер „вершинної" конференції з Совєтським Союзом, вважаючи, що це „невідповідний час" з уваги на совєтську інвазію до Чехо-Словаччини. Це ствердження послаблює становище обопартійних президентських кандидатів, Ричарда Ніксона і демократичного кандидата Гюберта Гомфрі, бо вони обидва заповіли, що у випадку виборчої перемоги будуть старатися перевести конференцію голів західніх великодержав із головачами Совєтського Союзу задля таких справ, як обмеження ядрового зброєння, мир на Близькому Сході і т. п. Головна проблема — обмеження збройних сил Заходу й комуністичних держав у Середній Европі — надзвичайно загострилася із окупацією Чехо-Словаччини. Зате західні державні мужі, твердить Скрентон, згідні з становищем Ніксона, що не треба спішитися з ратифікацією договору проти поширення атомової зброї, бо треба виждати дальшого поведення Совєтського Союзу.

Дітройтська Округа Українського Народного Союзу відбула організаційні збори

Дітройт, Миш. — Минулої суботи, 5-го жовтня ц.р. в домі Відділів УНСоюзу відбулися осінні організаційні збори тутешньої округи, які всеціло були присвячені новопроголошеній Екзекутивою УНСоюзу перед ювілейній, тримісячній кампанії з метою придбати три тисячі нових членів, щоб ввійти в недалекий ювілейний рік з новим, великим здобутком. Збори відкрив і ними проводив голова Округи Володимир Дідик, який привітав приявних, а зокрема головного секретаря д-ра Ярослава Падоха, головних контролерів Володимира Гірняка і Івана Ващука та одного з найстарших піонерів, який 64 роки є членом УНСоюзу, Івана Заблоцького, колишнього довголітнього секретаря 94-го Відділу. Після цього він попросив до слова гол. секретаря д-ра Я. Падоха, який виголосив доповідь про стан УНСоюзу, його завдання та нові організаційні пляни, зокрема про нову перед ювілейну кампанію. Доповідач подав практичні вказівки, де можна й треба шукати нових членів і як слід переводити нову кампанію. Нове забезпечення членів, яким покінчилися їхні 20-річні грамоти забезпечення, значне підвищення сум забезпечення членів, щоб забезпечення мало реальну вартість для забезпечених і їх рідних, придбання нових ювілейних членів УНС, забезпечення усіх членів родин членів, зокрема дітей та поширення нових грамот УНС, акцидентової і термінової, вкладки яких є найнижчими на асекураційному ринку — це, за словами доповідача, найлегші та найконечніші заходи для придбання нових членів для Відділів і для УНСоюзу. Недоцінювання українською громадою найпевнішого засобу забезпечення непевної долі родин і одиниць уважає доповідач доказом, що вона не вміє чи не хоче перебрати з американського життя того, що найцінніше. Після гол. секретаря промовляли гол. контролери Володимир Гірняк і Іван Ващук, які поширювали думки доповідача і їх насвітлювали практичними прикладами з життя. Обидва закликали приявних присвятити останні місяці року виключно союзовій праці, щоб виконати свої зобов'язання у відношенні до УНСоюзу й ввійти в новий, ювілейний рік з можливо найкращим успіхом. Після цього забирали голос секретарі та інші урядовці поодиноких Відділів й розказували про свою працю, її труднощі і успіхи. Гол. секретар Я. Падох подав стан Округи, яка охоплює 18 Відділів, в тім 8 з Дітройту, 6 з інших місцевостей і 4 з Канади з чотирьома з половиною тисячами членів й склав признання особам, які найбільше заслужилися в цім році для збільшення членства, а саме д-рові А. Слюсарчукові.

(Закінчення на стор. 5-ій)

Совєтський прокуратор вимагає кари 3-5 років заслання або каторги для демонстрантів

Москва. — Совєтський прокурор, діючи, очевидно за наказами від партійної верхівки, зажадав на комедії суду проти 5-ох підсудних, які демонстрували були на Червоній площі проти совєтської інвазії до ЧССР, для кари заслання внука кол. міністра закордонних справ Максима Літвінова, Павла на 5 років, а дружини в'язненого письменника Лариси Даніел, на чотири роки. Прокуратор зажадав теж 3-річного заслання для підсудного Константина Бабіцкого, 3 річної каторги для Владиміра Дремлюги та 2-річної каторги для студента Вадима Дельона, з добавком одного року, що його ще не відсидів з попередньої кари. „Лагідну" кару заслання, замість каторги, прокуратор мотивував тим, що тих троє підсудних не були ще ніколи ні за що карані. Заслання рівнозначне з примусовим замешканням десь на лекій півночі чи північно-східньому Сибірі, але на „волі", себто на приватному помешканні й праці. Під час другого дня тієї судової розправи у Москві — перед судовим будинком знову зібрався був гурт підсудних, між ними генерал у стані спочинку Петро Григоренко, який голосно таврував факт, що совєтські війська тільки тому окупували Чехо-Словаччину, що чехи привернули у себе свободу слова. Ген. Григоренко твердив, що Літвінова і товаришів судять тільки за те, що вони хотіли покористуватись вільним словом.

Німеччина чекатиме на ініціятиву комуністів

Ню Йорк. — Західньо-німецький міністер закордонних справ Віллі Брандт який перевів в Ню Йорку наради з держ. секретарем Діном Раском, совєтським міністром Андреєм Громиком і іншими державними мужами, заявив журналістам, що Західня Німеччина не буде тепер продовжувати власних заходів щодо покращання політичних, культурних і торговельних взаємин з комуністичними державами Европи, а чекатиме на ініціятиву в цій справі з їхнього боку. З очевидним натяком на совєтські закиди. Брандт заявив, що Німеччина ніколи не вела політики „інтриґ і маневрів".

ЗАХІД ПЛЯНУЄ НУКЛЕАРНУ СТРАТЕГІЮ

Бон. — У столиці Західньої Німеччини розпочалась в четвер 10 жовтня дводенна конференція міністрів військових справ членських держав т. зв. Нуклеарної (ядрової) плянувальної групи, куди належать ЗСА, Британія, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Данія, Греція і Туреччина.

„ТИГРИ" ВИГРАЛИ „СВІТОВІ СЕРІЇ" БЕЙСБОЛУ

Ст. Луїс, 10-го жовтня. — В сьомих змаганнях „Світових Серій" бейсболу дружина „Тигрів" з Дітройту перемогла з рахунком 4:1 місцевих „Кардиналів" і цим самим здобула чемпіонат ЗСА на 1968 рік. „Тигри", які після чотирьох гор „Світових Серій" були близькі поразки із рахунком перемог 1:3 в користь „Кардиналів", виборoли три перемоги за порядком і закінчили ці фінальні гри бейсболу здобуттям чемпіонату.

В останній зустрічі „Світових Серій" ішов завзятий поєдинок між двома найкращими кидачами обох фіналістів, Мікі Льолічем з „Тигрів" і Бабом Гібсоном з „Кардиналів". Героєм цих змагань вийшов Мікі Льоліч, коли його суперник Гібсон дозволив „Тиграм" здобути три пробіги в сьомій зміні.

В історії „Світових Серій" перемога „Тигрів", які вже мали три поразки, є лише четвертим таким випадком, що дружина здобула чемпіонат після того, як рахунок серій був вже в її некористь 1:3. Місто Дітройт, яке є осідком дружини „Тигрів", влаштувало багатолюдні овації своїй дружині, коли вона повернулася з „Світових Серій", що їх останні дві гри відбувалися в Ст. Луїсі.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ПОЛІТИЧНА РАДА УККА

Ню Йорк. — В суботу 12 жовтня ц.р. в авдиторії Українського Інституту Америки при 2 Іст 79 вул., відбудуться наради Політичної Ради Українського Конґресового Комітету Америки з таким денним порядком: 1) Відкриття, 2) Відчитання протоколу з засідання Політичної Ради з 8 червня ц.р., 3) Доповідь ред. Івана Кедрина-Рудницького „Структура української політичної еміґрації і її течії", 4) Доповідь д-ра Володимира Душника „Виборчі плятформи Республіканської і Демократичної партій в 1968 р.", 5) Дискусія над заторкненими в обох доповідях проблемами, 6) Внески й запити і 7) Закриття.

Початок нарад о год. 11 перед пол.

УКРАЇНЦІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У КОНҐРЕСІ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ПАРТІЇ КВЕБЕКУ

Монтреаль. — У триденному Конґресі Ліберальної партії французькомовної частини Канади Квебеку, що відбувався в готелі „Квін Елизабет" в присутності понад тисячі делеґатів, взяли участь сім українців на чолі з відомим громадським діячем п. Василем Пришляком. Під час праці Конґресу В. Пришляк мав дві розмови з провідником партії мін. Лесажем. На Конґресі в резолюціях поставлено домагання, щоб французьку мову вивчали у всіх школах провінції Квебеку, в тому і в різномовних, як українських, польських, німецьких та ін. Французька мова є рівнорядною державною мовою в Канаді, поруч із англійською.

НТШ ВШАНОВУЄ ПРОФ. П. КОВАЛЕВА З НАГОДИ ЙОГО 70-ЛІТТЯ

Ню Йорк. — В Українському Інституті Америки у суботу 19 жовтня о 5-ій год. вечора НТШ в Америці та його Філологічна Секція влаштовують наукову конференцію для вшанування філолога проф. Пантелеймона Ковалева з нагоди його 70-річчя. Промовлятимуть: д-р В. Лев, проф. Р. Смаль-Стоцький, В. Чапленко і о. прот. І. Ткачук, а в кінці — слово Ювілята. Вхід вільний, після конференції перекуска для запрошених гостей.

ГУЦАЛЮК У ВАШИНҐТОНІ

Як повідомляє нас Український Літературно-Мистецький Клюб станиці ЗСА Вашинґтону, в неділю 20 жовтня ц.р. о год. 5 по пол. відбудеться в залі церкви св. Андрея, 4842 — 16th Street N.W., Washington, D.C., одноденна виставка найновіших картин Любослава Гуцалюка, пов'язана із короткою доповіддю мистця про методу його праці і відношення до мистецтва, як теж демонстрація малювання картини нашим малярем-модерністом. Гуцалюк мав того роду дуже успішний виступ цього літа на Союзівці, що притягнув близько двісті глядачів і викликав цікаву дискусію та запити до мистця. Хоч обмежений час не дозволив остаточно закінчити образ, то все ж таки глядачі мали можливість нав'язати ближчий контакт із мистцем і відчути, якими дорогами відбувається творення картини.

ДІТРОЙТСЬКИЙ КГКЛЮБ У НОВІЙ ДОМІВЦІ

Дітройт. — 5 жовтня ц.р. тут відбулося відкриття нової, просторої домівки Культурно-Громадського Клюбу при вул. Дж. Кампо. Влаштовану з тієї нагоди товариську вечірку, в якій взяло участь понад 100 осіб, відкрив коротким словом голова УГКлюбу, мистецьк Едвард Козак. Гість з Ню Йорку, Іван Керницький-Ікер прочитав дві гуморески, Василь Барнич відчитав свій власний веселий монолог на актуальні громадсько-політичні теми. Решту часу проведено на гутірці при чаю. В Клюбі приміщується постійна ґалерія картин українських мистців і він має всі завдатки стати осередком культурно-мистецького життя м. Дітройту. (к)

Організація Оборони Лемківщини відбула свою восьму зустріч

Пассейк, Н. Дж. — 28-го і 29-го вересня 1968 р. тут в Українській Централі відбулася Восьма Зустріч Лемків Америки і Канади, головною метою якої, крім зустрічі земляків з Лемківщини, було посвячення прапору Централі Організації Оборони Лемківщини. В суботу після полудня відбулися наради головної Управи ООЛ з представниками Відділів, на яких обговорювано видавничі, організаційні та допомогові справи. Опісля відбулася спільна вечеря, а після неї забава. В неділю в 10-ій годині ранку в церкві св. Миколая о. В. Білинський в асисті о. І. Бігуна відправив Службу Божу, після чого відбулося посвячення прапору. В дальшому, в будинку Української Централі відбувся святочний обід, а в часі обіду та після нього, концерт.

Господар з'їзду І. Блиха, голова 3-го Відділу ООЛ привітав приявних. Голова організації Юліян Котляр виголосив промову, з'ясовуючи головні завдання централі лемків, особливо під сучасну пору. Молитву провів о. Іван Бігун, який останніх 15 років був на місіонарській праці серед лемків на Пряшівщині і щойно перед двома місяцями прибув до Америки. Він розказав про свою працю серед умов большевицького режиму та закликав приявних до допомоги братам лемкам поза заліз-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Кінець будування мостів

Одною з доктрин американської закордонної політики, що її проголосив був президент Джансон, є доктрина про „будування мостів" до комуністичних країн Середньої і Східньої Европи, паралельна з доктриною про „співіснування", що стосується американсько - совєтських відносин. У своїй теорії про „мости" президент Джансон виходив із засновку, що добрі торговельні взаємини, культурний обмін та жвавий туристичний рух між Америкою і сателітними країнами скріплюють західні впливи в тих країнах і сприяють демократизації їх режиму, що в інтересі однаково тамошніх народів, як і всього вільного світу.

Тим часом совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико заявив у своїй промові на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй 3 жовтня ц. р., що Совєтський Союз „не дозволить виламлювати будь - котрої ланки з соціялістичної співдружности — „содружества" — народів". Оця власне турбота за незаторкнене західніми впливами „содружество" і спонукало Москву змобілізувати проти Чехо - Словаччини 650.000 війська. Логічно, зв'язки Заходу з членами тієї „співдружности" народів, себто країнами, скомунізованими внаслідок Ялтинського й Потсдамського договорів, Москва вважає за злочин і замах на цілість совєтської імперії, яка в очах Кремлю не обмежується територією СССР, а сягає почерез Вислу по Дунай, Шпре і Влтаву.

Отож вся логічна підбудова теорії про будування мостів між Вашингтоном і Будапештом, Прагою, Варшавою, Букарештом чи Софією провалилася у світлі нової доктрини Громика. Як твердить „НИ Таймс", президент Джансон і його дорадники в справах закордонної політики свідомі нової ситуації, і тому державний секретар Дін Раск намагався минулої неділі у своїй зустрічі з Громиком з'ясувати нісенітність його доктрини, але той навіть не захотів про це говорити.

Як же тут далі будувати мости, які в практичному наслідку не приєднуватимуть отих країн для західньої демократії, але даватимуть притоку Москві поширювати свій імперіяльний стан посідання.

Комуністичне блюзнірство

„Загальновизнаним аванґардом совєтського народу є наша, очолювана ленінською партією, робітнича кляса", „Робітнича кляса — це головна творча сила нового суспільства", „Совєтські робітники вносять головний вклад у створення матеріяльно - технічної бази комунізму" . . . — такі пеани виспівує в передовій „Провідна сила соціялізму" московська „Правда" з 25 вересня на адресу робітників в СССР. В своєму намаганні прикрити злочини ЦК КПСС, комуністичної партії супроти робітників, селян та інтелігенції „Правда" йде так далеко, що пробує залякувати робітників, мовляв, їх „ненавидять" імперіялісти, праві та ліві опортуністи, Мао Тсе-тунґ, чеські й словацькі „ревізіоністи" та ін., і всі вони „перш за все атакують робітничу радянську клясу" . . .

Звичайно, такі твердження — це суцільний блеф. Що мають спільного підсовєтські робітники з зовнішньою і внутрішньою політикою ЦК КПСС? За що може відповідати перший-ліпший механік, технік, чорнороб чи каменяр у Совєтському Союзі, коли там, крім комуністичної партії, і то її найвищої „гори" — ніхто взагалі не має ні права, ні слова?

У той час, як комуністичні провідники з Кремлю підлизуються до робітничої кляси і прикриваються робітництвом, самі ж трудящі гнуться над станками й машинами, щоб заробити на убоге утримання своєї родини. Щоб якнайбільш виразно увидіти, що означає бути совєтським робітником, себто „представником робітничої кляси в СССР", варто порівняти совєтського і американського робітників. Перший заробляє пересічно 70-80 рублів на місяць, а другий — 400-500 долярів. До цього треба додати, що совєтський робітник мусить заплатити за нові середньої якости черевики 25-35 рублів, а американський придбає їх за 8-12 долярів. Годі робити взагалі будь-які порівняння в ділянці участи в керуванні державою: совєтський робітник йде „голосувати" за одного-єдиного „кандидата", продиктованого партією, американський — вільно обирає своїх кандидатів. Ставлення московської партійно - імперської верхівки до працюючих — зразок блюзнірства.

Микола Пінкас

СВЯТО ПОКРОВИ - СВЯТО УПА

Як покидали запорожці
Великий Луг і матір-Січ,
Взяли з собою Матір Божу,
А більш нічого не взяли...

Т. Шевченко („Іржавець")

В історії України, разом із світлими перемогами, бували також поразки й невдачі. Однак, воєнні невдачі не кінчались капітуляцією. Переможена козацька армія не складала зброї, вона відходила з рідної землі, щоб на чужині готуватися до дальшої боротьби. І так, запорожці двічі закладали Січ на турецькій території.

По кількасотлітній неволі, з початком XX століття розпадаються російська і австро-угорська імперії. Україна — в вогні й бурі революцій. Роки 1918-21 — це роки Визвольних Змагань за Українську Самостійну Соборну Державу. Усусуси, УГАрмія, Армія Української Народної Республіки та київські Січові Стрільці, переможені ворогом відходили: Армія УНР — в Галичину, УГА і інші — в Чехо - Словаччину, щоб проти того самого ворога кувати зброю.

У 1939 р., коли над Срібною Землею, Закарпаттям, зійшла ясна зоря, це був початок других визвольних змагань українського народу, це був бій з ворогом тих, які кували іншу зброю, зброю підпілля, зброю УВО-ОУН.

А з вибухом другої світової війни знов Україна в вогні й бурі. Молодь масово вступає в ряди УПА і I УД УНА, щоб іти у великий бій за ті самі ідеали, за які склали свої буйні голови їхні попередники.

Ось що пише поет Микола Галичко у своїй збірці „Золотий міт":

Сурми грають, бій звіщають,
Дощ залізний цяпотить,
УПА в похід виступає,
УНС, мов повінь та зростає,
Слава ОУН в світ летить.

В лісі, в гаю, в нашім краю
УПА в силу-міць росте.
Її ціль: вільна держава,
Як за князя Ярослава,
ОУН всіх вперед веде.

Так склалося, що в день Покрови Пресвятої Богородиці, в день, посвячений її всемогутній опіці над усіма збройними силами України, вшановуємо світлу пам'ять одного з великих борців - революціонерів у наші часи — Провідника ОУН Степана Бандеру, якого підступно убила Москва.

Серед широких народних мас утвердилася віра, що Бандера керує всім визвольним рухом, і всі намагання ворога знищити його — марні. Бо ідея визволення України, за яку боровся Бандера — незнищенна. Цим і можна пояснити, що борців ОУН і УПА, як серед широких українських мас, так і серед ворогів називають „бандерівцями". І ця назва залишилася по сьогодні, залишиться назавжди.

Вшановуючи Провідника ОУН Степана Бандеру, ми вшановуємо всіх тих, які полягли на полі слави або закатовані ворогом — тисячі членів ОУН, бійців УПА та членів УГВР. Кожний з них „все, що мав у житті, він віддав для одної ідеї, і горів і яснів і страждав і трудився для неї" (Іван Франко, „Мойсей").

Люблений і шанований вояками УПА, командир Степан Хрін у своїх споминах „Крізь сміх заліза" пише:

„Манить боротьба. Кличуть простори і путь у грізні ночі й бойові дні...

Колись, у 1918 році, мене 4-літнім хлопчиком піднесла мати на руках і показала на зібрану масу людей біля школи.

— Що це, мамо? — питаю я її.

— Це, сину, селяни йдуть займати місто Калуш. Їх провадить твій батько. Вони йдуть за Україну, щоб щасливо жили такі малі діти, як ти...

Маленьким хлопцем я запам'ятав цей образ, і він залишився в пам'яті до сьогодні. Я бачу синьо - жовтий прапор, рушниці й коси. Мій батько іде з селянами воювати за Україну...

Але чи буде знати моя донечка Ліля, куди відходить її батько? Ні, вона не буде знати. Треба відходити конспіративно, щоб ворог над нами не знущався. Я відходжу під псевдом і для багатьох буду незнаний.

Нахмурені, із злими очима проходили мазури з цього села. Вони чекали хвилини, коли зможуть при допомозі большевиків говорити зі мною так, як 1939 року говорили з місцевими українцями, коли відбирали від них церкву. Тоді побили сотні селян з довколишніх сіл, закатували на смерть Білянського з Ляхави, Хому з Ліщави, смертельно побили Йосипа Піша з Кузьмин.

Зелені ліси кликали мене... Прощайте, відходжу, а коли вернуся — не знаю.

Злегка скрипнули двері, коли востаннє я їх закривав. У віконце заглядала моя маленька доня Ліля. Їй тепер також 4 роки, як колись було мені. В ту хвилину, коли востаннє я помахав до неї рукою, щось діткнуло дитину. Хоч часто вибігала вона вслід за мною, але тепер дивним голосом і поважно запитала мене, вибігаючи з хати:

— Тату, куди йдеш?

— Тато зараз вернеться.

— Ні, я хочу знати, куди йдеш!

— Вертайся, Лілю, я скоро прийду до тебе.

— Я хочу з тобою йти.

— Ні, Лілю, вертайся до хати і виглядай мене через віконце.

— Ой, тату, тату, ти мене не любиш! Саму лишаєш, скажи, куди йдеш?

Припала до рук, почала тулитися, цілувати і плакати.

— Тату, не йди, вернися до Лілі!

Але я востаннє перехрестив її, поцілував і сказав:

— Вертайся і виглядай через вікно.

Щоб не боліло серце, не текли батьківські сльози, я вже не оглядався, а скоро пішов геть. Спотикався об каміння, не бачив нічого перед собою, тільки плач долітав до мене:

— Тату мій, тату, вернися!

Чи знає маленька Ліля, куди пішов її батько? Чи сказав їй хто так, як мені?

Чи виглядає вона мене ще й досі через віконце, чи повернеться батько?

Вже шість років пройшло від тієї хвилини, а батько не вертається. І хто знає, чи вернеться. Але вернуться інші і розкажуть маленьким Лілям про наші змагання.

А може моїй Лілі ніхто не розкаже, бо не знаю, яка її доля спіткала. Покищо кусмо долю для мільйонів таких маленьких дітей. Може хтось із вдячности, якщо моя доня живе, заопікується нею й виховає її. Хочеться вірити, що будуть такі, які зацікавляться долею поляглих батьків.

Виховуйте їх, опікуйтеся ними, а вони будуть такими, як і їх батьки"...

Згинув командир УПА Степан Хрін у нерівному бою з ворогом, згинув, бо зложив присягу українця:

Не дам поганьблення
мойого роду!
Піду на муки
і на ад терпінь —
Та не скорюся —
не зігнусь!
Так мені рідний
допоможи народе,
І Ти, всевишній Господи!
Амінь.

Микола Чубатий

ПРО РЕЛІГІЙНІ СПРАВИ ТА СОБОРНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

У 177 числі „Свободи" з 26 вересня помістив інж. Гудовський статтю „В релігійній справі", закінчуючи цю статтю патріотичним рефреном на тему соборности української нації. Брак соборности української нації завинив, на думку п. Гудовського, нетолерантний підхід українців - католиків до справи українського п р а в ослав'я. Проявився він в образливім для православних підході деяких кол пропаґаторів справи католицького Патріярхату, в першу чергу проф. М. Чубатого. „Бо появилися, — пише він, — статті проф. М. Чубатого, в яких шановний автор висунув ідею Києво - Галицького Патріярхату як єдиного релігійного проводу всього українського народу. Цим виступом проф. Чубатий — авторитет у питанні Патріярхату, „роз'яснив", що рух за Патріярхат це не тільки змагання за ієрархічне завершення УКЦ, а також своєрідний місток до приєднання УПЦ до Ватикану".

Не прочитавши ще статті інж. Гудовського „В релігійній справі", я був свято переконаний, що її автор передає рефлексії українського православного інтеліґента на тему історичної зустрічі Його Блаженства, Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого з Його Блаженством Митрополитом Іваном Теодоровичем, Митрополитом Української Православної Церкви в ЗСА два тижні скорше. Самий факт такої зустрічі та в додатку дійсно щирий християнський її характер — це преважлива подія в історії християнства в Україні. Це перший раз від часів Берестейської Унії (1596), тобто через 372 роки після нещасливого поділу Київсько - Української Церкви на дві відчужені частини зустрілися і апостольським привітом привіталися два найбільше репрезентативні первоєрархи християнської України. Обнялися два провідники українського християнства — духова дитина й наслідник Великого Митрополита Андрея Шептицького та єдиний живий Владика Української Автокефальної Православної Церкви митрополита Василя Липківського. Обидва згадали й про це, підтримуване чужими, роз'єднання з-перед 372 років. Ледве чи яка зустріч двох церковних провідників в часі тепер модного екуменічного у світі руху була така щира та незакрита політичними обрахунками.

На жаль, інж. Гудовський не заговорив про це, він вважав за важливіше для справи українського християнства пригадати старі непорозуміння, сперті єдино на незнанні справ українського християнства, мало не загального, серед українських інтеліґентів так католиків, як і православних.

У цім виступі інж. Гудовського я абсолютно не підозріваю злої волі, а навпаки, глибоко шануючи кожне релігійне переконання справді релігійної людини, в цім випадку шаную православ'я автора статті. Я стверджую натомість його непоінформованість у справах українського християнства так католицького, як і православного.

Насамперед слід авторові статті знати, що я, як історик Церкви, є теж духовою дитиною митрополита Андрея, який за 50 літ перед останнім, II Ватиканським Собором голосив ті самі ідеї, які на II Ватиканськім Соборі видвигнув папа Іван XXIII, а саме, що православні Церкви канонічно є так само правдиві Церкви, як католицькі, тільки відчужені. Митрополит Андрей постійно навчав, що православних українців не треба навертати, бо вони є православні, як і ми, тільки від нас, католиків, відчужені. Митрополит Андрей заступав все ту ідею, за яку нині змагаються українці - католики вільного світу, а саме за створення помісної, себто самоврядної Українсько - Католицької Церкви, яка колись може бути прикрашена гідністю п а т ріярхальною, себто за повну адміністраційну незалежність від ватиканських урядів. Тому я зі здивуванням прочитав написане інж. Гудовським, що я будь - коли „роз'ясняв", що створення Київсько-Галицького Патріярхату — це „місток до приєднання УПЦ до Ватикану", або що утворений тепер „Київсько - Галицький Патріярхат має бути єдиним релігійним проводом всього українського народу". Я дуже бажав би, щоб інж. Гудовський подав до відома, де і коли таке я написав. Це ж була б повна наївність думати, щоб 15% українців - католиків могли б підносити претенсії, приймім навіть по установленні I Ватиканським Собором Київсько - Галицького Патріярхату, взяти під свій релігійно - моральний провід 85% українського православного люду, ще й тепер, коли на українській землі єдино існуючою православною церковною владою є московський патріярх Алексєй.

Що це є Київсько - Галицький Митрополит, піднесений до патріярхальної гідности?

Коли автор у своїй статті написав, що це я **„висунув ідею Київсько - Галицького Патріярхату"**, то це розкриває незнання справи не тільки автора статті, але також соток української інтеліґенції. **Поперше, не я видвигнув справу Київсько - Галицького Патріярхату, але особа більше авторитетна від мене, Й. Б. Верховний Архиєпископ Йосиф.** Він, прибувши до Риму зі заслання, поставив на Соборі внесення **„піднести Київсько - Галицьку Митрополію до гідности патріярхату"**. Так написано у всіх соборових актах.

Зміст цього внесення кожний католик і православний, історик чи каноніст, розумів, що це — мова про Українсько - Католицьку Церкву, престіл якої в Західній Україні носить назву Київсько-Галицької Митрополії ще від 1807 року. Тоді то грамотою Папи відновлено Галицьку Митрополію, яка існувала в Галичі впродовж першої половини XIV стол., себто тоді, коли Київський Митрополит переселився на північ, на Московщину.

Ця стара Митрополія називалася Галицькою. Чому ж папська грамота додала цій відновленій Галицькій Митрополії ще титул Київської? Сталося це тому, що, як відомо, по Берестейській Унії, а радше по 1620 році, коли обновлено ієрархію Української Православної Церкви, постійно впродовж 173 років існували дві Київські Митрополії, одна уніятська, а друга православна. Перша об'єднана була з Римом, а друга від 1686 р. — з московським патріярхатом. Коли ж в часі двох розборів Польщі (1793 і 1795) Петербурґ зліквідував Українсько - Білоруську (тоді була спільна) Київську Митрополію і тодішнього митрополита Ростоцького заслано до Петербурґу, а лишилося ще тільки два єпископи без митрополита, то Рим все ще вважав митр. Ростоцького за канонічного київського митрополита. Коли ж він 1805 р. помер у Петербурзі, Рим остаточно згодився на утворення Галицької Митрополії, одначе цього митрополита зробит також митрополитом для всіх українців та білорусів католиків під російською займанщиною. Одним словом переніс на нього виразно у фундаційній грамоті докладно вичислені Петербурґом права зліквідованої уніятської Київської Митрополії. Від

(Закінчення на стор. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

„КОРОЛЬ-ГУЦУЛ"

У жовтні — місяці книжки і „Веселки" — слід пригадати шановній читацькій громаді, що весною цього року вийшла друком у в-ві „Логос" у Мюнхені чергова книга одного з наших письменників-сеньйорів, невтомного, — не дивлячись на пізні роки, співця Гуцульщини, Михайла Ломацького, п. з. „З гір Карпат". Як зазначено на вступі, цей том барвистих спогадів, оповідань і п'єс М. Ломацького появився коштом інж. Мирона Лепкалюка, керівника інженерсько - конструкційної фірми в Ню Йорку, знаного в нашому місті громадського й спортового діяча.

Своїм меценатським подвигом інж. Мирон Лепкалюк пошанував рідну Гуцулію, звідки він сам родом, а перш за все віддав належну честь та пошанівок своєму славному предкові — прадідові Костині Лепкалюкові з Старого Косова, одному з перших селянських послів до першого Галицького сойму в 1861-му році.

Костин Лепкалюк, патріярх роду Лепкалюків-Костинюків, це постать майже леґендарна, як і своєрідними леґендами стають з бігом літ „живі відгомони давнини" — спогади Михайла Ломацького... Тричі посол до Галицького сойму, посол до Віденського парляменту, дука-багатир на всю Косівщину, власник незлічених голів „маржини", лісів та полонин, — він ще за свого життя був обкутаний серед простолюддя серпанком леґендарности. Недаром шептали собі люди, що Костин переховує в бочці „дідька", котрий допомагає йому накопичувати маєтки-багатства!

Гуцули цінили й поважали свого посла перш усього за те, що він був „ґаздов годним"! „А назвати когось на Гуцульщині ,ґаздою', — пише Михайло Ломацький, — означало віддати йому найвищу честь, ,гонір і пошанівок', бо слово ,ґазда' було синонімом найкращих особистих та громадських гуцульських чеснот, ознакою свого роду аристократизму".

Костин Лепкалюк відзначався також небуденною фізичною силою! Він потрапив самотужки й голіруч легко справитись з шістьма розбишаками-волохами, що напали були на полонину „Кренту". Він не завагався, з кинджалом у руці, стати до смертного посдинку з пораненим ведмедем, страшним карпатським „вуйком"... А його пригоди у львівському соймі чи у віденському парляменті, його процеси-порахунки з польськими панами й підпанками за зневагу селянського „гонору", — ждуть ще свого окремого історика-мемуариста.

Гортаючи живобарвні, як цяцьковані гуцульські череси, сторінки М. Ломацького, приходить на ґадку: „Господи! Який же це прекрасний, багатющий матеріял для фільмового сценариста, вже й не згадуючи про режисера! Ну, хто його знає?.. Може колись зацікавиться цією книгою наша фільмова корпорація „КАНУКР" в Оттаві, з її заслуженим кінопродюсером п. Васіком на чолі? Між іншим — я вже маю готову назву для нового фільму, щоправда, позичену в Ю. Федьковича: „Король-Гуцул".

Ікер

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

Василь Волицький

ПРИКРАСА КНИГОЗБІРЕНЬ

(2)

У статті „Розвиток національно-державницької думки УСС" він пише: Національне життя спинювали брак економічно незалежної інтеліґенції, нуждарське положення галицького українського селянства та й жива й рухлива течія русофілів, що ширили серед нього погляд, буцімто українці є тільки племенем російського народу... Свідомість безсилля і духової відсталости українського народу вплинула на його політичну думку. По цей бік Збруча, у галичан, — виробила почуття австрійської, по той бік — російської льояльности. Поділився український нарід на „австрійських" і „російських" українців, поміж якими не було потрібної політичної цілі, ні думки. Оце розшматування української душі поміж Австрією і Росією було найганебнішим проявом рабства української нації" (ст. 49-51).

Перемогли здорові течії ідей — державницької і мілітарної, невеликого гурту університетської і середньошкільної молоді у Львові. Під поштовхом визвольної війни балканських народів 1912 р. почали серед тої молоді підноситися голоси бунту проти пацифістичних і антимілітарних настроїв та й всупереч тим настроям українська галицька молодь почала організувати таємні стрілецькі гуртки.

„Усвідомім собі, — читаємо у статті Ів. Ор. „Наші завдання під сучасну пору" (стаття з журналу галицької середньошкільної молоді „Життє", 1912 р.), — чого від нас, молоді, домагається Вітчина! Виметім пустки наших сердець і душ! Хай запалиться ціле наше єство огнем ідеалів, які лишили нам предки, що сміло йшли в бій за самостійність. Самостійна Україна — це наші бажання, молитва, пориви, змагання". (ст. 84-85).

Ще вимовніше ці ідеї висловлені в статті І. Вихора (Ів. Чмоли) „Напередодні іспиту" („Відгуки", орган перших стрілецьких організацій, 1913): „Мусимо подбати про власну силу фізичну, бо може стрінути нас ця трагедія, що робитимуть на нашій землі, казатимуть про нас, але — без нас. Мусимо тямити, що ґарантією нашого існування, пристановищем нашого повного розвою може бути тільки власна держава. Щоби ж її створити — мусимо все бути готові до бою, бо не мир, але війна жде нас!"

Військово-стрілецькі ідеї Мазепинського Курсу Мілітарного в скорому часі поширилися зі Львова на інші міста, в яких діяли таємні гуртки драгоманівської організації учнів с е р е д н і х шкіл Галичини і Буковини. Осип Квас у статті „Військово-революційний рух серед української молоді середніх шкіл в Галичині до першої світової війни" (стор. 89-91) називає — Стрий Самбір, Золочів, Яворів у Галичині і Кіцмань на Буковині.

До цього мілітарного руху треба ще дочислити „Молоду Січ", що її напровесні 1912 р. зорганізував в українській гімназії в Рогатині учитель Микола Угрин-Безгрішний. „Молода Січ" мала два курені, а керували ними 14-літні отамани — Мазурик та Івась Плевако з Харківщини. Обидва учні III кляси.

У 1913-1914 навчальному році серед пластунів гімназії, що їх очолював пізніший усусус Іван Озаркевич, учень VII кляси, січово-стрілецькі ідеї поширював учень VI кляси Сеціїнський, що до гімназії, як і Озаркевич, прибув зі Львова.

Січовиками „Молодої Січі" захоплювалися Іван Труш, відомий мистець-маляр зі Львова, восени 1913 р., і в тому ж часі „січовий батько, Кирило Трильовський з Коломиї; Микола Плевако з Харкова восени 1912 р., Андрій Сліпченко з Борзни восени 1913 р. та мистець-маляр Фотій Красицький з Києва навесні 1914 р.

В Наддніпрянській Україні, в умовах царського деспотизму, розгорнути працю в напрямі віднови української збройної сили на січово-стрілецьких основах або ідей Мазепинського Курсу Мілітарного — було неможливо. Там всесильно діяв ганебний з 1876 року Емський указ „царя-самодержця".

Підготовчу працю січово-стрілецьких організацій в австрійській займанщині перервав вибух першої світової війни в серпні 1914 року.

Настрої, що їх в українському суспільстві Галичини і Буковини розбудили вістка про вибух війни і маніфест з 3 серпня 1914 р. Головної Української Ради, яка постала у Львові, а через три дні після того й заклик тієї ж ГУР та Бойової Управи УСС „ставати в лави УСС!" — передає Ст. Ріпецький у статті „Початок нової доби": „Одна-єдина думка диктувала тоді українському народові під обома займанщинами гасло: „До боротьби проти історичного ворога України, проти Росії! За визволення українського народу з московської неволі, за вільну, самостійну українську державу!.. Увесь об'єднаний нарід станув під січово-мазепинські прапори до боротьби з Москвою... (ст. 22). Впродовж 2-3 тижнів збирається понад 25.000 добровольців, число яких обмежено до 2 000. З цим числом розпочали УСС свій похід в історію і започаткували нову добу". (ст. 23-24).

Сповнений почуваннями високих національних гордощів з приводу віднови української збройної сили і блискучих перемог над ворогом, Богдан Лепкий у своєму зверненні „До Українських Стрільців" писав у 1915 році: „Ви погасаючу ватру предківської слави розв'язали і роздмухали наново коштом власного життя. Гинули, щоб вона не вмерла. Ви наш державний прапор, столочений копитами наїзника і опльований слиною перевертня, підняли з велелюдного шляху, випрали у власній крові, освятили жертвою і заткнули на шпилях ідеалу, щоб бачили свої і чужі далеко, далеко..." (ст. 28).

Оця велич віднови української збройної сили у формі УСС і велич їх геройських чинів була тим більша, що 1914 р. у згадуваних уже умовах деспотизму московського „царя-самодержця", формування будь-якої збройної української військової одиниці — було виключене.

Правда, в межах Росії, — пише В. Дорошенко у статті „Всеукраїнське значення УСС-ів" — існувало козацтво на Кубані й Чорноморщині, але, взяте в московські шори, позбавлене своєї верхівки, яко таке, поза окремими одиницями в українському національному житті не грало ніякої ролі. І доля судила, що славну історичну традицію довелося відновити малій західній вітці великого українського народу, отим галицьким молодим учням-студентам, ремісникам, селянським і міщанським синам. В цьому невмируще значення Леґіону УСС" (ст. 39-40).

(Далі буде)

ФОНД КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ТА УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ —

ПОТРІБНО: $600,000; ЗІБРАНО ДОСІ: $533,000 ВПЛИНУЛО В ОСТАННІХ ДНЯХ: $7,000 ЩЕ ПОТРІБНО: $60,000

ЧЕКИ ВИСТАВЛЯТИ НА: UKRAINIAN STUDIES CHAIR FUND, 302 WEST 13th STREET, NEW YORK, N.Y. 100014

Організація Оборони Лемківщини відбула свою восьму зустріч

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ною заслоною. Пластовий капелян о. Юрій Менцінський згадував про свою довголітню душпастирську працю на Лемківщині та про найкращі прикмети лемків, зокрема їх прив'язання до рідної землі та рідних традицій. Доповідь про лемків та Лемківщину і про їх організацію в Америці виголосив основник ООЛ та її касир п. Т. Вислоцький. Інж. Б. Чайківський, член Головної Управи ООЛ, з'ясував значення організаційних прапорів і їхню історію та дав докладне пояснення прапору ООЛ та його символіки. П. Дзіман відчитав резолюції, ехвалені з'їздом, які в першу чергу торкалися допомоги лемкам в Польщі, зокрема тим, які повернулися на Лемківщину і там живуть в умовах найбільшого недостатку та політичного гнету. Зібрані на зустрічі лемки звернулися зі закликом до центральних установ, зокрема до УККА, щоб вони мали на увазі лемківські справи, а зокрема всюди, де можливо, підкреслювали конечність повороту загарбаної Лемківщини до України.

На з'їзді були зібрані численні представники центральних та місцевих організацій, які вітали ООЛ з посвяченням його прапору. Від Централі УККА вітав зустріч мгр Іван Базарко, від УНСоюзу д-р Ярослав Падох, від „Провидіння" його гол. секретар Степан Спринський, від УРСоюзу інж. Ігор Осінівський, а від Народної Помочі її предс. Вол. Мазур. У мистецьку програму зустрічі ввійшли вдалі виступи квінтету під керівництвом п. Люсі Гентиш з Алентавн, деклямація творів Антонича малою Іркою Халупа, що недавно приїхала сюди з Польщі, спів сестер Котляр, доньок голови ООЛ, сольо Люсі Гентиш. Приявні вписувалися на пропам'ятну таблицю та складали на кошти покриття прапору та на допомогову акцію ООЛ щедрі пожертви. Під час забави першого дня зустрічі виступала танцювальна група з Елизабет під проводом панни Г. Госич. У зустрічі взяли участь багато лемків та представників Відділів цієї великої організації з терену ЗСА та Канади.

Дітройтська Округа УНСоюзу відбула організаційні збори

(Закінчення зі стор. 1-ої)

який здобув 40 членів, П. Федикові (26 членів), п. Любі Басько, якої Відділ придбав 22 члени, М. Боберові з Росфорду (14), д-рові І. Смереці (10) й іншим. На всіх 18 Відділів Округи 4 Відділи не придбали в цім році ніяких членів. Для обговорення труднощів деяких Відділів та намічення їх скріпленої праці, намічено ряд окремих нарад з урядами тих Відділів на два наступні дні. В загальній дискусії взяли участь Л. Баско, П. Федик, д-р А. Слюсарчук, д-р І. Смерека, В. Папіж, Я. Базюк, П. Залуга та голова округи В. Дідик й обидва гол. контролери. Пильне вислухання виголошених доповідей та серіозна дискусія вказували на вагу союзових завдань та повагу, з якою до них поставилися дітройтські союзові діячі, які склали заяви збільшити свою працю для УНСоюзу в ці останні місяці року та придбати більше, як досі, успіхи.

Наступного дня, в неділю місцева громада, в цім загал союзовців, взяли участь у святі 75-річчя „Свободи", а в понеділок гол. секретар та гол. контролери відвідали нижчу та вищу цілоденні школи, які існують при парохії Непорочного Зачаття в Гемтремку й з парохом о. І. Лотоцьким та з директорами шкіл, сестрою Дією та проф. Стасевим обговорили справу поширення поміж шкільною молоддю „Веселки", яку для української молоді видає понад десять років УНСоюз.

Мистець і його душа

З вистави образів М. Чуласвського у галерії Літ. Мист. Клюбу, 149 Друга Евню, Ню Йорк, 22 вересень — 6 жовтень 1968.

... Якщо творчість мистця єднається з душею, з почуваннями його, то це велике досягнення мистця. Таке ми відчули в усіх працях Миколи Чуласвського. В усіх його творах — чистої лінії, лагідної фактури, шляхетної тонації, згармонізованої композиції — пробивається глибоке чуття мистця до барв, спонтанність стоновувати їх. Є у нього натяк і на модерністичний вияв — ілюстрація до творів В. Барки і Танок кольорів: лірика барв і тонів, вельми притаманне психіці цього мистця: якась неповторна туга у нього. Виставка цього мистця заслуговувала на ширший відгомін.

-ло-рха

Чехо-Словаччина далі чинить опір окупантові

Прага. — Кагебіст-журналіст, спеціяльний кореспондент московських „Ізвестій", Ю. Пономаренко прибув у кінці вересня літаком з Москви до Праги, де пересів на авто і мандрував по окупованій Чехо-Словаччині. Його супроводили чеські журналісти, які „ввесь час мовчали". В „Ізвестіях" з 2 жовтня він опублікував нарис „Зустрічі в дорозі", з якого цитуємо цікавіші уривки. „Тепер деякі мої давніше знайомі не бажають зустрітись зі мною, як то бувало раніше. Одні бояться, щоб не потрапити до списку „коляборантів", інші ж вважають, що наші погляди настільки різні, що шкода втрачати час на розмови. Треті — це просто обивателі. Саме на цю третю категорію людей скерована нині вся діяльність правих та антисоціялістичних сил". Московського кореспондента „обурюють" розмови словаків і чехів про те, що совєтські окупаційні органи друкують чеські гроші і масово розкидають їх по країні, щоб підірвати економіку ЧССР, і він заперечує ті відомості. Ю. Пономаренко розповідає, що 10 вересня в Празі відбулось засідання працівників науки, культури, техніки, протокол якого мав потрапити йому в руки. У протоколі названо багато прізвищ людей, які відверто виступали на тому засіданні проти московсько-большевицького окупанта. На засіданні вирішено створити два союзи: один офіційний, а другий — підземний, і відповідно протидіяти окупантові на всіх ділянках життя. Те, що „Ізвестія" називають в уривках з того протоколу багато видатних чеських і словацьких діячів, насторожує — чи це не чергова провокація КГБ? Автор розповідає, що на дорогах в ЧССР і далі іноді трапляються написи: „Не давайте окупантам і ковтка води!", „Геть з окупацією!" і т. п. В іншому місці репортажу в „Ізвестіях" є розповідь про великі яблуневі сади біля шляху з Праги на Градец Кралове: „Дивно, — сказали мені збиральниці яблук. — Тут пройшла ціла ваша армія, але ні одно яблуко не впало з дерева. Чи у вас в СССР яблук не їдять?"... Очевидно, ця згадка в „Ізвестіях" про яблука є непрямою відповіддю на розголошений в західній пресі факт крадіжки яблук трьома голодними совєтськими „воїнами" на території американського посольства в Празі... Чеські і словацькі журналісти не бажали розмовляти з Ю. Пономаренком, але в кінці прохали написати в „Ізвестіях" правду про те, що „ваші солдати вислухують тут потоки поганих слів на їхню адресу", на що той відповів, що напише. Розповівши про це, представник КГБ відразу ж проговорився на на сторінках „Ізвестій", мовляв, отак діють „антисоціялістичні сили", „залякують по-дружньому настроєних громадян ЧССР до СССР"... Закінчується цей найновіший репортаж з окупованої країни такими словами: „Як і раніше, їду не сам по знайомому шоссе. Але вже немає теплих, задушевних розмов про лижви та гарних наречених. Ми їдемо мовчки. Сподіваюсь, що ця мовчанка — тимчасова". Репортаж в „Ізвестіях" написаний так, щоб оправдати присутність окупаційного совєтського війська в тій країні.

ВЕЧІР ПІСНІ, ГУМОРУ І САТИРИ

Нюарк. Н. Дж. — Заходом 86-го Відділу СУА прибуде 22 жовтня до Нюарку відомий „Театр" з Філядельфії, під мистецьким керівництвом реж. Вол. Шашаровського, який покаже нову ревію „Вечір пісні, гумору і сатири". Вечір відбудеться в залі „Вайлебург Гайскул" при Айві вул., о 6-ій годині. Участь беруть, крім піяністки Лідії Будьби, Марія Лисяк, Володимир і Юлія Шашаровські, Володимир Мельник та Анатоль Радванський.

Різне

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ПРО РЕЛІГІЙНІ СПРАВИ ТА СОБОРНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

того часу Львівський архиєпископ, Галицький митрополит юридично став митрополитом Київсько-Галицьким. Саме на цій підставі митрополити галицькі мали управнення Верховних Архиєпископів, себто голов самоврядних східніх Церков, широкі права яких на останнім ватиканськім Соборі були привернені всім Східнім Церквам до стану з-перед церковного розколу (1054).

Тому, коли Й. Б. Верховний Архиєпископ і Митрополит Київсько - Галицький на Ватиканськім Соборі порушив справу про піднесення його Церкви до гідности патріярхальної, то ясно, про яку Церкву була мова. Річ природна, що в моїх статтях, в яких пропаґував я ідею Київсько - Галицького Патріярхату, була все мова про утворення українсько - католицького Патріярхату, а не для православних. Такої компетенції не мав навіть цілий II Ватиканський Собор.

Хіба тепер ясно, що назва Київсько - Галицького Верховного Архиєпископства чи Патріярхату має тільки історичне значення, однак ніхто не був таким наївним поміж діячами за патріярхат, щоб вибиратися на підбій українських православних. На жаль, цей титул вже тоді в пресі так розумів дехто; імен волію в цій дискусії не називати. Внаслідок цього на першій конференції українських журналістів виголошувано такі „соборницькі промови" як — „українцям - католикам зась до Києва".

З признанням слід ствердити, що після такої реакції невеличкої групи православних проявилася здорова реакція серед більшости українських православних діячів, світських інтеліґентів, які виразно осудили таке „соборництво". Не маючи змоги в короткій статті вичисляти поіменно пресових органів, установ та поодиноких діячів, згадаю тільки, що слово в цій справі забрав також теперішній Президент УНР в екзилі Лівицький, заявивши авторитетно: „До Києва мають право усі українські патріоти без огляду на свою віру". Інші підкреслювали, що встановлення Київського Патріярха православного чи католицького це був би великий політичний успіх для українського самостійництва, бо заперечував би право московському патріярхові репрезентувати християнську Україну. Але в цім випадку ніхто не вибирається встановляти осідок Патріярха для українців-католиків у Києві з чисто практичних рацій.

З правдивою пошаною я приймаю ствердження інж. Гудовського про його прив'язання до православ'я, бо це говорить, що він є людиною з характером. Одначе, він, як православний, знає, що Христос встановив одну Церкву, тому так православні, як і католики, на кожній літургії моляться за „з'єднання Церков". В аспекті української історії ми, католики й православні, не можемо виключати церковного об'єднання обох великих українських Церков під одним київським патріярхом. Одначе, це може статися тільки у вільній Українській Державі, коли церковна справа перестане бути також політичним козирем в руках чужих.

Ми не можемо забувати й того, нині історією ствердженого, факту, що через 30 літ по Берестейській Унії та братовбивчім кровопролитті наші світлі предки митрополити Петро Могила та Йосиф Рутський погодилися, що церковно посднати роз'єднаний український нарід можна буде тоді, коли буде створений спільний для обох сторін Київський Патріярхат. Митр. Рутський пропонував, щоб Київським Патріярхом став П. Могила. Нові історичні досліди ствердили, що така пропозиція в останніх 20 роках перед вибухом повстання Хмельницького (1628-1648) була зроблена в Римі три рази без успіху, при рівночасних зусиллях московського патріярха та царя не допустити до такої для українського народу єдиноспасенної розв'язки. Ми не можемо бути меншими патріотами від наших предків.

Свою статтю „Релігійні справи" інж. Гудовський пов'язав з нашим політичним недоліком, браком національної соборности. На нещастя автора статті, він не поінформований, що проф. Чубатий це ще єдиний живучий західній українець з тої 40-членної Делеґації, яка на доручення західньо - українського парляменту (УНРади) 22 січня 1919 в Києві на Софійській площі й того дня на засіданні Українського Трудового Конґресу перевела історичний Акт Злуки обох українських Республік в одну соборну й навіки неподільну Українську Державу.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Ню Йорк. — З Метрополітального Комітету для привітання Їх Блаженства Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа інформують, що в найближчому часі відбудеться ліквідаційне засідання Комітету, який був покликаний до життя на нараді представників Організацій міста Ню Йорку. Рівночасно повідомляють, що збірка на Фонд Кардинала Йосифа продовжується і вплати належить пересилати до Комітету, виставляючи чеки на Кредитову Кооперативу „Самопоміч" в Ню Йорку, а висилати на адресу скарбника Ераста Куровицького:

Mr. Erast Kurowyckyj, 130 First Avenue, New York, N. Y., 10003.

Замкнення рахунків і перевірка їх Контрольною Комісією, що її очолює інж. Роман Гойдиш, відбудеться в перших днях жовтня цього року.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 19-го ЖОВТНЯ 1968 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чор. Січ — 14 Відд. о год. 7-ій веч. в січовій домівці при 690 Sanford Ave. Проситься чл. вплачувати вкладки на зборах. Позамісцевих присилати на адресу секретаря: М. П. Отрок, R.D. 2, Cranbury, N.J. 08512. — В. Роговський, предс., Ф. Мікулинець, кас.

НЕДІЛЯ, 20-го ЖОВТНЯ 1968 р.

БОФАЛО, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Миколая — 127 Відд. о год. 11:30 ранку в церковній залі при Філморе і Онейда вул. Вкладки можна вплачувати кожної неділі у вище згаданому часі і місці. — І. Була, гол., п-ні М. Гаравус, фін. секр., П. Гаравус, касир.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата — 217 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі, при 292 Гудсон Евню. Проситься чл. прибути. Є багато важних справ до полагодження. — Управа Відділу.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Збори Т-ва Подільська Січ — 8-ий Відд. о год. 2:30 по пол. в домівці СУМА, 417 Nepperhan Ave. — В. Козіцький, Г. Гарасимів, В. Мандзій.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва І. Франка — 97 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі під ч. 47 Говп Аве. На порядку: вирішення місця і часу наступних зборів. Справа дуже важна. — Управа.